

NAŠA MOČ

GLASILO SLOVENSKEGA DELAVSTVA

Naročnina znaša: celoletna 4 K, pololetna 2 K, četrtletna 1 K; posamezna šte. 10 vin.

Uredništvo in upravnništvo: Kopitarjeva ulica šte. 6

Izhaja vsak petek

Št. 77 (št. 1.-10 L. X. apr.) V Ljubljani, dne 12. februarja 1915.

Leto VIII.

Ljubljana, 7. februarja 1915.

Ko dobite in vzamete današnjo številko v roko, se morebiti zelo čudite, zakaj da je naš list sledil zgledu vojskinih žemelj in zakaj da je postala sedanja številka v primeri s prejšnjo tako majhna. Vi, ki ste zavedni krščansko-socialni delavci in krščansko-socialne delavke, ste gotovo čitavši naš list zapazili, da je bilo v novem letniku našega lista vedno več čtiva, a vedno manj inseratov. Veste tudi iz poročil naše vrle J. S. Z., koliko da je vsled vojske moč naše krščanske delavske organizacije trpela: ljubljansko predilnico, vevško in medvoško papirnico so zaprli; veliko zvestih naših naročnikov je odrinilo na bojišče. Vse to je kajpada vplivalo, da je padlo tudi število naročnikov našemu listu. Čudil bi se morebiti kdo temu, češ, saj v vojski nalogi časopisja poskakujejo, kar je res pri političnih listih, ne moremo pa tega trditi o časopisju, ki je naslonjeno v prvi vrsti na strokovne organizacije, osobito še, če strokovni listi niso obvezni, to se pravi, da strokovne organizacije naročajo list vsem svojim članom in članicam. Pri nas to vsaj zdaj še ni mogoče.

Pred nami, ki smo časti svoje organizacije, svojemu ponosu in svoji vesti nasproti odgovorni, da ne zabredemo v dolgove in da tudi v sedanjih težkih preizkušnjah ohranimo slovenskemu krščansko-socialnemu delavstvu njegovo orožje; njegov list, se je odpiralo vprašanje, da zabredemo v dolgove ali pa, če jih hočemo preprečiti, listovo izdajo omejimo ali pa da omejimo listovo vsebino tako, da nam jamči trden finančen temelj.

Sklenili smo, da omejimo listovo vsebino in da izhajamo v obliki, ki jo imate zdaj v rokah. Vojska nalaga žrtve, nositi jih mora in jih mora prenesti tudi naša organizacija. Če bi kdo pogodrnjal, povejte mu, da se mora obleka prilagoditi telesu, velikost lista obstoječi moči organizacije. Kljub vojski in kljub strašni sedanji draginji bi se ob dobri volji lahko pridobilo še več sto novih naročnikov.

Končno omenjamo in to naj se povsod pove, da izhaja naš list v tej obliki le začasno, dokler traja vojska. Če

pa listu pridobite nekaj sto novih naročnikov in naročnic, pa takoj sedanjo svojo vojskino obliko izpremenimo v staro, mirovno obliko, dolgovi pa nemo in ne smemo delati.

Vojni dogodki

od 2. do 8. februarja 1915.

Na južnem bojišču nobenih izprememb. — Na Jadranskem morju so naši letalci metali bombe na francoske transportne ladje.

Severno bojišče. V Bukovini so naše čete zasedel Izvor, Moldavo, Breazo in Kimpolung. — V Karpatih so vrše ljuti boji. — V zapadni Galiciji in na Poljskem nič novega. — Ujeli na novo 7000 Rusov.

Nemško-ruska fronta. Med Rawko in Bzuro so začeli Nemci z novo ofenzivo in zasedli Humin (severovzhodno od Bolirmowa). — Severno od Visle so Nemci odbili ruske kavalerijske napade pri Lipnu in severozapadno od Sierpe, jugozapadno od Mlawe pa vzeli nekaj prejšnji dan izgubljenih krajev. — Južno od reke Njeman so bili odbiti ruski napadi. — Ujeli zopet 7000 Rusov.

Na zapadnem bojišču se vrše večinoma artiljerijski boji. Severozapadno od St. Menhoula so Nemci vzeli Francozom 2 km strelskih jarkov z glavno postojanko.

Rusi in Turki. Na Kavkazu nič posebnega novega.

Angleži in Turki. Prednje turške čete so dospеле v ozemlje vzhodno od Sueškega prekopa.

Morje krog Anglije in Irske je Nemčija proglasila za vojno polje.

Pravica, draginja, pamet.

Nemški poslanec Steinwender je objavil v graški »Tagesposti« sledeče pomenljive vrstice:

»Na dunajskem trgu je zahtevala stara ženica za butaro drv eno krono in je isto slednjič za 73 vinarjev prodala. Radi pretirane cene je bila kaznovana z globo dvajsetih kron. V Eggenbergu pri Gradcu trži neki prekupec s svinjsko mastjo tako, da kupuje kilogram

po 1 K 90 vin., prodaja pa po 2 K 20 vin. Naloženo mu je bilo 48 ur zapora in 20 kron v denarju. Ravno ista kazen je zadel v Gradcu neko jajčarico, ker je za eno jajce zahtevala 18 vinarjev. V vseh navedenih slučajih se je sodišče izreklo še za zaplembo blaga. Kazni in zaplembe so po cesarski odredbi z dne 1. avgusta 1914 opravičene.

Se popolnoma strinjamo! Ljudstvo se mora varovati, vojska se ne sme zlorabljeti v oderuške namene. Usojamo si pa ponižno pripomniti, da nista samo mala razpečevalca masti in jajc, ki dražita, ampak da delajo veliki gospodje isto, samo s to razliko, da gre pri branjevcu in jajčarici za vinarje, pri velikanih pa za milijone. Prvi so podvrženi cesarski odredbi z dne 1. avgusta 1914, pri drugih se pa gleda mirno skozi prste.

Ob normalnih razmerah izvažata naša monarhija veliko več sladkorja v drugozemstvo, kolikor ga porabimo pri nas doma. Ker je vojska izvoz zelo omejila, leže milijoni stotov sladkorja nakopičeni po skladiščih. Smelo bi sklepati, da se zato sladkor pri nas poceni. O, kaj še? Sladkorni kartel je v dveh zaporednih stopnjah podražil sladkor za štiri krone pri meterskem stotu in sodišča se še do danes niso zgenila, da bi sladkorne barone kaznovala in zaloge zaplenila. Ravno sladkorna industrija bi bila lahko pametna in zmerna. V prvi vrsti njej na ljubo in dobro so se ustanovile vojne posojilnice, ki podpirajo lastnike neprodanih zalog. Dasiravno trgovski stan vsled vojne pomanjkanje železniških voz trdo občuti, pa uprava državnih železnic vseeno in z vsemi sredstvi pospešuje izvoz sladkorja v nevtralnno Švico. Vse te pomožne odredbe pa vrača kartel s podražanjem in nihče mu ne brani, nihče ga ne kaznuje.

Stotisoči in milijoni prebivalstva izgube po vojni vse, imetje, zdravje, da se nekateri obogaté. To je sicer nemogoče preprečiti in tudi ne pozneje popolnoma popraviti. Ampak postava bi se morala proti vsem enako izvajati, bodisi jajčaricam, branjevcem, sladkornim baronom ali bančnim ravnateljem.

Tako piše Steinwender. Dovoljeno nam bodi, da i mi z delavskega stališča izrazimo svoje misli o sedanjem zločin-

skem draženju najpotrebnejših življenjskih potrebščin.

Na tiste večne opomine v vseh mogočih oblikah in slikah in od vseh mogočih činiteljev radi pritrgovanja pri hrani itd. niti ne odgovarjamo, ker ne zadevajo nas, ampak one, ki do sedaj še niso izpoznali, kaj je pomanjkanje. Delavec, posebno pa še družinski oče, ni imel nikoli toliko, da bi bil živel v razkošju ali vsaj toliko, da bi mu mogel kdo očitati, češ tega in onega ni bilo treba. Že pred vojno smo stokali pod težo draginje, in če pustimo sedaj upiti druge, vedite, da smo že otopeli v obupu nad sedanostjo in bodočnostjo. Kako pa tudi ne? Kolikim delavcem je vojna odvzela še tisti pičli, a vendar stalen zaslužek, ki so ga imeli poprej in ob katerem so s skrajnim varčevanjem izhajali, in ki danes ne vedo, s čim bodo jutri potolažili svoje gladne male. Še bolj gorje pa delavskim družinam, katerih reditelji so šli v boj za dom med bojni grom. Kam se sirote naj zatekajo v sili? K bogatinom gotovo ne, le-ti vedo samo takrat o vojni in draginji veliko povedati, če treba bližnjemu v stiski pomagati.

Trgovci z živili ne dajejo revnejšim odjemalcem nič več na up, vse hočejo imeti plačano v gotovini in po dvojnati ali trojnati ceni. Ker si pa delavec pri svojem zaslužku ne more z gotovim plačilom niti najnujnejšega v potrebni meri nabavljati, ni torej opomin radi varčevanja nasloviti na tega, ampak na tiste, ki jim varčevati treba ni. Če bo pa živil zmanjkalo, je uspešna pomoč že davno zamujena in si posledice naj pripišejo tisti, ki takrat niso nič mislili, ko je naš poljedelec mlatil in krompir kopal ter kolikor mogoče vse brezvestnemu prekupcu za slepo ceno prodal, ta pa, ali z lepim dobičkom poslal iz dežele ali pa založil, da izsili samo njemu koristonosne najvišje cene. Kranjska dežela pridela dovolj ljudskega živila, krompirja in fižola, da se ne bi bilo treba bati lakote do prihodnje žetve, a vse to je šlo po brezvestnih prekupcih v druge kraje. Me-

sarjem se je naredila usluga najvišjih cen, klavna živina se pa izvažala.

In ali bo kaj več blaga tedaj, ako se tako brezumno draži? Kdo si upa to trditi? Podraževanje je po našem mnenju pač zadnja odpora proti pomanjkanju, pač pa izdatna za tiste, katerim ni za denar treba tpeti in si tudi ob draginji lahko privoščijo, česar jim srce poželi; za te ne bo pomanjkanja na blagu, če ga bo moral revež hočeš nočeš pogrešati; smoter podraževanja je sijajno dosežen.

Eno pa moramo pribiti in to je tista grda navada kupujočega občinstva, da samo pripomaga k draginji. Treba samo stopiti na trg z živili ter opazovati, kako kupovalke med seboj draže, pri čemer igrata veliko vlogo prevzetnost in napuh. To je nekaj tako grdega, da se nam gabi o tem še dalje pisati. Nadalje pa kupujoče občinstvo premalo računa in se veliko premalo zaveda vrednosti svojega denarja. Zastonj je klicati oblast na pomoč, ako ljudstvo samo ne sodeluje.

Zgledi: 5000 škatljic švedskih vžigalic je založnik oddajal razpečevalcu za 69 kron, katera cena se je med sedanjim vojnim časom zvišala za 4 krone. Poprej je zaslužil razpečevalec pri 5000 škatljicah 27 do 31 kron, ko je prodajal škatljico za dva vinarja. Sedaj pa prodaja škatljico po tri vinarje in zasluži pri omenjeni množini 70 do 78 kron, to pa zato, ker občinstvo ne računa, da bi razpečevalec še vseeno meščansko pošteno zaslužil, ako bi utrpel tiste 4 kro-

ne sam. In tako je na celi črti, naša topa nezavest je oni oster bič, ki nas tako neusmiljeno tepe.

Kupujoče občinstvo pa naj bi tudi oblasti podpirale. Neka gospodinja je tarnala, ker je mesarica od nje zahtevala pretirano ceno in vprašana, ali je storila njeno dolžnost ter oderuhinjo ovadila oblasti, se je ponosno odrezala, da se ne mara s takimi rečmi pečati, pač pa, da pri tisti mesarici ne bo nikoli več kupovala. Lepa čednost je dobrodušenost, toda o nepravem času izvajana izgubi svoj lesk in postane greh. Odiralce naznanite brez pardona pristojni oblasti, ako hočete dobro sebi in svojemu bližnjemu.

Na trgu se je ustavila ženica s košaro na roki. Ko je košaro odgrnila, se je pokazala stara kokoš, ki je bila na prodaj. Pristopila je kupovalka očividno delavskega stanu ter zbarantala kokoš za dve kroni. Preden pa je poiskala denar in plačala, prišumi milostljiva dama zraven, in ko izve, da je kokoš že za dve kroni prodana, stisne kmetici tri krone v roko, zgrabi kokoš kakor lesica in jo odkuri urnih krač. Sedaj pa vprašajmo, je-li to pošteno in plemenito, da se revni delavki na tak način ugrabi stara kokoš, ki jo morda rabi za juho bolniku in ki je z dvema kronama več kakor pošteno plačana? In ali hočemo kmetici zameriti, da bo prihodnjič cenila staro kuro tri krone? Neumna bi bila, če se ne bi okoristila nad neumnostjo drugih ljudi, ki se ogrinjajo s plaščem inteligentnosti.

Povedal bi lahko in rad še mnogo nedostatkov, ki povzročajo draginjo, da se ne bi bal urednikovih škarij in ugovora kakega boljevedeža.

Delavec.

Glasnik

Avstrijske krščanske tobačne delavske zveze.

VEČ SAMOZAVESTI I

V vseh časih in v vseh krajih so se vedno nahajali ljudje, ki so vsako stvar sodili ne le po hipni važnosti, marveč

Prokletstvo bogastva.

XIV.

Deset let živita Kamnarjeva v sijaju in v razkošju. Uživala sta, kar sta mogla. Odrekla se nista željam, najlepša in najdražja potovanja sta podvzemala. Mož in žena sta tako uživala družabno življenje in zabave, da sta bila prenasičena že v srednjih svojih letih.

Kupčije seveda Kamnar kljub temu ni zanemarjal. V teh desetih letih je živahno delal in ni zaostajal. Kakor povsod je šlo tudi njemu v časih nekoliko slabejše, a ne dolgo, ker je ovire hitro premagal. Splošno procvita tvornica tako, kakor ko je še živel rajni Bradov; zadnji dve leti še napravi večji dobiček.

V rodbini seveda se je izpremenilo marsikaj. Žena mu je povila tri sinove, poldrugo leto mlajši je sin Ivan, še dve

leti mlajši je Emil. Najstarejša fanta hodita na gimnazijo, najmlajši v razrede.

Ne moremo hvaliti Kamnarjevih otrok. Divji, neposlušni in trmasti so. Učita se v šoli še precej dobro, samo obnašanje ni najboljšo. Seveda imata tudi doma učitelja, ki jima pomaga. Tudi doma se ne obnašata najboljšo; vedno se prepirajo med seboj. Vsak sicer dobi toliko igrac, kolikor si jih poželi, a vedno hoče le še vsak imeti tudi to, kar ima bratec. Ne čudimo se jim, Kamnar sam je skop, o vzgoji otrok ne razume ničesar; nikdar ne pomisli na posledice trmastega obnašanja svojih otrok; sam tudi ni njih najboljši zgled. Niti ne sanja se mu, da se tudi bogati otroci, ki jim ničesar ne manjka, morajo vzgajati in da je od njih vzgoje odvisna tudi njih bodoča usoda. Njegove žene njena mati tudi ni najboljšo vzgajala, kako naj sama vzgaja dobro svoje otroke? Značaja Kamnarjev in

Kamnarjeve tudi nista ravno najboljša; nihče se tudi ni trudil, da bi jima bil izkušal oslabiti njunine napake. Seveda otroci podedujejo tudi značaj staršev, a o tem ne vesta ne oče ne mati ničesar in tudi ne delata na to, da v otrocih zatreta slabo in da dobro podpirata z ljubeznijo in s prijaznostjo. Fantje rastejo kakor divjaki, a v očeh njih staršev so najboljši otroci. V svoje otroke zaljubljena mati je slepa dovolj, da svoje neposlušne, nesramne in divje otroke celo nasproti drugim ljudem hvali. Oče in mati mislita, da mora za telesno in za dušno izobrazbo otrok skrbeti šola sama. Otrocem sama dajeta slabe zglede.

Povedali smo, da je že pred leti poizkušal Kamnar svojo ženo nekoliko omejiti; a pri nežni njegovi boljši polovici to ni šlo tako lahko, kakor si je predstavljal. Mož in žena se zato večkrat viharno prepirata; ne sramujeta se prepirati pred otroci. Obmetujeta se

ki so hoteli biti na jasnem tudi o nadaljnjih posledicah. Take preiskave so brez vsakega dvoma koristne in zelo potrebne. Vsak resen in pameten naj misli o tem, kakšna da bo bodočnost. Lahkoživost, ki je z mislijo na danes pozabila na to, kaj da se jutri zgodi, spada med tiste prikazni, ki jih le prevečkrat opazujemo v naši domovini. Toda niso bili le premožnejši, pri katerih tako življenje tja v en dan še deloma razumemo, marveč tudi med delavstvom jih ni bilo ravno malo, ki so tako mislili. Izbruhnila je vojska, velikanski dogodek, ki je pretresel ves svet in ki je vse panala. Tudi tisti, ki bodočnosti niso premišljevali, so morali računati z dogodki. Kakor je ta preobrat razveseljav samosebi, tako je začetkoma škodoval. Brez zadostnega znanja, ne da stremijo za tem, da si pridobe, česar jim manjka, so stali brezbrizneži nasproti popolnoma novim dogodkom. Ne čudimo se zato, če so se jim glave zmedle in da so zato tudi na druge malotrudno vplivali.

Število tistih, ki so nenadoma odkrili svoje preroško zvanje, ni bilo ravno nizko. Tisti, ki so zato najmanje poklicani, so mislili, da smejo največ prorokovati. Kar jim je manjkalo umevanja in razumevanja stvari, je nadomestila bujna domišljija. Vedno bolj se je širil krog tistih, ki so slepo vse verovali, kar se jim je natvezilo. S pojasnilnim delom naših zaupnikov se je večinoma posrečilo, da se je večinoma razkrila neumnost raznih čenč in da so se pomirili duhovi. Popolnoma izginilo pa vznemirjenje še ni. Dobe se še vedno ljudje, ki v svoji neumnosti ali v svoji zlobi pripovedujejo razne strašne povesti. Razmotrivajo se osobito plačilne in delovne razmere. Potrebno je zato, da se zavzame glede na to stališče.

Vojska, ki divja že nad 6 mesecev, je precej temeljito izpremenile razmere. Politično življenje je popolnoma zastalo, gospodarsko življenje se je moralo prilagoditi omejitvam, ki jih zahteva vojska. Tudi na organizacijsko delo je vplivala vojska. Politična nasprotstva so se vsaj na zunaj ogladila,

večkrat s psovki, ki niso običajne med izobraženci in tudi ne med takimi, ki bi se radi smatrali izobražencem. Ni čuda, da dečki mislijo, da prepričavi del življenja, ki se mu ni mogoče izogniti.

Doma pobje nagajajo, kar morejo, a tudi izven doma napravi zdaj eden, zdaj drugi skoraj vsak dan kakšno neumnost. Najrajši poškodujejo lastnino drugih; iz tujih vrtov radi kradejo cvetlice in jih nato vržejo proč, zamažejo sosedne hiše in se radi prepirajo z otroci sosedov. Če vidijo pri kakem drugem otroku kaj, česar nimajo, mu to vzamejo ali vsaj poizkušajo vzeti. Če se sosedje pri starših čez pobe pritožujejo, jih mati in oče zagovarjata. Tudi v šoli se pritožujejo čez otroke, a seveda, otroci niso krivi, marveč učitelji, ki ne znajo s frkovci občevati.

Kamnarjeva namerava neko dopoldne obiskati s sinovi neko znanko. Obleče zelo lepo obleko, fantje se seve-

če tudi seveda nasprotstva še obstojajo.

Najbolj prizadeto po vojski je pridobitno in gospodarsko življenje. Avstrijska industrija, ki še vedno ni dovolj napredovala in ki se še ni dovolj utrdila tako, da bi ne čutila potresa na svetovnem trgu, je bila seveda vsled vojske trdo zadeta. Takoj po vojski so morali zapreti veliko tvornic, kar to jasno dokazuje, da si ni bilo neobhodno potrebno, da bi bili morali v vseh slučajih zatvoriti tvornice. Gospodarska negotovost, ki se je prve dni vojske zelo močno čutila, je, hvala Bogu, večinoma prenehala; zaprte tvornice odpirajo zopet svoja vrata in proizvajajo se je sicer v omejenem obsegu zopet pomnožila. Posamezne industrijske stroke, predvsem tiste, ki delajo armadi, so zelo močno zaposlene in ne dobe vedno zadostnega števila delavstva. Armadne potrebščine so seveda izredno velike. Splošno se lahko trdi, da so se pridobitne možnosti delavstva, seveda glede na izredne razmere, zelo v primeri s prvimi tedni vojske izdatno izboljšale. Brezposelnost, ki se je takrat pojavila v velikem obsegu, je ponehala, seveda deloma tudi zato, ker so bili pozvani pod orožje tisti, ki so sploh sposobni nositi orožje. Ženskam so se odprle nove prilike dela, z izdelovanjem vojaškega perila in s pomožnimi deli v tvornicah, ki dobavljajo blago vojaštvu. Zaslužek osobito pomožnemu delu ni posebno velik, a vsekakor je pomoč, da se pretolčejo skozi sedanjo dobo.

Slika bi ne bila popolna in tudi ne točna, če prezremo prikazni na trgu življenjskih potrebščin. Iz lastne izkušnje in iz člankov našega glasila zna vsakdo, da so strašno poskočile cene najpotrebnejšim živilom. Pribijmo: odredbe vlade niso zadoščale in predolgo je trajalo, predno je poizkusila vlada, da nastopi proti draginji.

Tudi tobačno delavstvo so vojskine dogodki v marsikaterem oziru prizadeli. V prvi vrsti so prizadeli po vpoklicanju moža ali sina in je zato odpadel bistven dohodek. Vzdrževalni prispevek, do katerega imajo pravico rodbi-

da tudi fino oblečeni. Ponosno koraka mati popromenadi, vidi se, kako ponosna da je na svoje tri frkovce. Kar jih sreča neki součenec najstarejšega sina Friderika, s katerim sta se prejšnji dan ruvala, ker eden drugega ne more. Součenec tudi ni bil najboljši vrste, ker ne glede na to, da je navzoča mati, skočita frkovca eden v drugega; predno kdo skoči vmes, se že lasata; dokler enemu ne teče kri iz nosa, drugemu pa ne zateče oko. Iz nosu teče kri Kamnarjevemu Frideriku, materi zato ne preostane drugega, kakor da se obrne s svojimi ljubčki in da rajši sama ob priliki poseti znanko. Friderika pa le ne kaznuje, ker se je pretepaval vpričo nje. Oče in mati še, in sicer smehljajoč praviata, naj kaj takega v nedeljski obleki vpričo matere več ne stori. To je bilo vse. Natihem se celo veselita, ker je najstarejši sin tako srčen. V tem sta si edina, da otroci rastejo kot divjaki kvišku.

ne vpoklicancev, se je ravno tobačnim delavkam v mnogih slučajih prikrajševal in ne more popolnoma nadomestiti zaslužka, ki ga je sicer prinesel mož ali sin domov. Razlage nekaterih vzdrževalnih komisij niso vedno enotne. Največ tozadevnih pritožb je došlo z Moravskega. Po posredovanju naše zveze so se odpravila najkričečejša nesoglasja, a položaj še vedno ne odgovarja dejanskemu položaju.

Izdelovanje je v tobačnih tvornicah v vojskinem času zelo poskočilo. Potrebščina tobačnih izdelkov je po visokem številu tistih, ki se nahajajo v vojski in ki jih vojaška uprava preskrbuje s tobakom, velika, tudi prebivalstvo pošilja vojakom veliko darov in zelo rado tobačne izdelke. Vsled vojskinih dogodkov se je prepustil del Galicije začasno sovražniku; tobačne tvornice tam so zato prenehale in so izdelovanje nakazali drugim tvornicam, kjer se je seveda zato pomnožilo delo. Uvedlo se je vsled potrebe nadurno delo in tudi fabrikacija se je deloma izpremenila. Malodušne dušice so zato, ker se je pomnožilo delo, pričele strašiti, češ, surovin zmanjka. Kakor se to zdi na prvi pogled verojetno, je pa to le popolnoma neutemeljeno, če se le nekoliko pomisli o razmerah. Tobačni monopol tvori poleg davkov največji vir državnih dohodkov. Čisti dobiček se pomnožuje vsako leto; znižanje bi se v državnem gospodarstvu zelo čutilo. Državi gre s finančnega stališča zato, da tvornice delajo. Lahko se že zato sklepa, da je glavno ravnateljstvo vse potrebno ukrenilo, da je preskrbljeno s surovinami, če tudi vojska traja več časa. Ker izdajajo statistične podatke o tobačnem monopolu navadno s poldrugetno zamudo, ne moremo poslužiti s številkami. Zadnji dostopni uradni viri obravnavajo leto 1912 in so zato že zastareli. Izdelovanje se je leta 1913. že precej izpremenilo in se zato podatki ne morejo vzeti za temelj letošnjega položaja. Važnejše so številke iz državnega proračuna za l. 1914./15. Izkazuje, da se izda za nakup inozemskega tobaka 39 milijonov. Ta vsota zadošča za večjo množino, ki se potrebuje v enem letu in se vsota rabi do konca junija 1916. Če se že upošteva, da vojska glavnega ravnateljstva gotovo ni tako presenetila, kakor prebivalstvo, se sme soditi, da so nabavili dovolj tobaka. Statistika nas tudi uči, da je tobačna zaloga vedno večja kot za eno leto in se ni treba zato bati, da bi ga zmanjkalo. Iz navedenega pa tudi sledi, kako nespametne so tiste čenčarije, češ: zdaj se zniža plača in da celo provizijo ustavi. Za take odredbe ni nobenega razloga in bi tega država že glede na sovražno inozemstvo ne storila. Končno ne smemo prezreti, da dobavlja tobačna režija surovine z Nizozemskega, iz države, ki ni zapletena v vojsko. Cene tobaka se najbrže na tobačnem trgu povišajo, kar pa tobačna režija ne more ovirati, da nakupi surovine, če bode potrebno. Ako kljub temu opozarjajo tvornice, naj varčujejo z blagom, se opozarja, da se zahteva varčevanje z blagom tudi v miru.

+ Junaške smrti za domovino je umrl tovariš

Jožef Köszler

član krajevine skupine Line.

Služil je kot poddesetnik v c. kr. domobranskem pešpolku šte. 2, bil je na severnem bojišču težko ranjen in umrl 19. oktobra v vojni bolnišnici v Nizankovicah.

Časten mu spomin!

Izdajatelj in odgovorni urednik **Jože Gostinčar**.
Tisk Katoliške Tiskarne.

Sladni čaj-zajtrk!

Kri! 50% prihranka in okusen zajtrk, južna! dosežejo oni, ki namesto kave, čaja, kakao, sladne kave, pijejo **sladni čaj**. Ako se ga uporablja pri dojenčkih namesto moka za otroke, so otroške bolezni manj nevarne. — Je za polovico cenejši. Dr. pl. Trnkóczyjev sladni čaj ima ime **Sladin** in **Moč!** je vedno bolj priljubljen. Povsod 1/4 kg zavoj 60 vin. Tudi pri trgovcih. Po pošti pošlje najmanj 5 zavojev lekarnar Trnkóczy v Ljubljani. Ta lekarnar je svojih osem otrok zredil s sladnim čajem. Glavne zaloge na Dunaju: le-
Zdravje! karne Trnkóczy: Schönbrunnerstrasse šte. 109, Josefstädterstrasse šte. 25, Radetzkyplatz šte. 4. V Gradcu: Sackstrasse šte. 4.

Priporočljiv zlasti za one, ki se čutijo bolne, slabe. Za resničnost tega naznanila jamči 5 tukaj navedenih tvrdk Trnkóczyjevih, istofako ugodne sodbe zaupanja vrednih oseb.

Bogata zaloga ženskih ročnih del in zraven spadajočih potrebščin.

F. Meršol LJUBLJANA
Mestni trg 18.

Trgovina z modnim in drobnim blagom.

Velika izber vozenin, čipk, rokavio, nogavio, otroške obleke in perila, pasov, predpasnikov, žepnih robov, ovratnikov, zavratnic, volno, bombaža, sukanca itd.

Predtiskanje in vezenje monogramov in vsakovrstnih drugih risb.

Pozor, slovenska delavska društva!

Kupujte svoje potrebščine pri znani in priporočljivi domači manufakturni trgovini

Janko Češnik
(Pri Češniku) LJUBLJANA
Lingarjeva ulica - Stritarjeva ulica

v kateri dobite vedno v veliki izbiri najnovejše blago za ženska in moška oblačila.

Postrežba poštna in zanesljiva.

Lekarna „Pri kroni“ Mr. Ph. A. Bohinc
Ljubljana, Rimska cesta šte. 24.

Priporočajo se sledeča zdravila:

Balzam proti želodčnim bolečinam, steklenica 20 v.

Kapljice za želodec, izvrstno, krepilno in slast do jedi pospešujoče sredstvo, steklenica 40 v.

Kapljice zoper želodčni krč, steklenica 50 v.

Pospalni prašek, proti ogujvanju otrok in proti potanju nog, skatlica 50 v.

Ribje olje, steklenica 1 krono in 2 kroni.

Salicilni kolodij, za odstranitev kurjih očas in trde kože, steklenica 70 v.

Sladin za otroke, skatla 60 v.

Tinktura za želodec, o-vajalno in želodec krepilno sredstvo, steklenica 20 v.

Trpotčev sok, izvrsten pripomoček proti kašlju, steklenica 1 krono.

Železnato vino, steklenica 3 kroni 60 v in 4 krono 80 v.

A. & E. SKABERNE, Mestni trg šte. 10

Velika zaloga manufakturnega blaga, različno sukno za moške obleke, volmeno blago, kakor ševijoti, popelin, delen, itd. za ženske obleke. — Perilno blago, cefirji, kambriki, batisti v bogati izbiri. Različno platno in šifoni v vseh kakovostih in širinah; potrebšine za krojače in šivilje. Flanelaste in šivane odeje, različne preproge za postelje, kakor tudi cele garniture. — Novosti v volnenih in svilenih robovih in šalih. Namizni prti, servijeti in brisalke iz platna in damasta.

Priznana nizke cene!

Posebni oddelek za pletenine in perilo. Vse vrste spodnje obleke za ženske in moške, kakor: srajce, hlače, krila, bodisi iz šifona ali pa tudi pletene iz volne ali bombaža. — Največja izbira v nogavicah v vseh barvah kakor tudi v vseh velikostih za otroke. — Predpasniki najnovejših krojev iz pisanega blaga, šifona, listra in klota. Stezniki ali moderci od najcenejših do najfinejših. Fini batistasti, platneni in šifonasti žepni robovi. — Zaloga gosjega perja in puha.

Vedno sveže blago!

Najboljša, naisigurnejša prilika za štedenje!

Ljudska Posojilnica

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

v Ljubljani, Miklošičeva cesta št. 6

prtiličje, v lastni hiši, nasproti hotela „Union“ za frančiškansko cerkvijo

sprejema hranilne vloge in vloge v tekočem računu, za katere jamčijo ne samo njeni zadružniki, temveč tudi

cela dežela Kranjska

in jih obrestuje po

4 ³/₄ %

brez kakega odbitka, tako da sprejme vložnik od vsakih vložnih 100 kron čistih obresti 4.75 kron na leto. Stanje vlog je bilo koncem marca 1913 čez 22 milijonov kron. Za nalaganje po pošti so poštnohranilnične položnice brezplačno na razpolago.

Načelstvo.